

Besked  
2021-03-13  
Dnr: 2018-2.1.2-0004

## Klassificering avseende bandvagn

### Ärendet

Inspektionen för strategiska produkter (ISP) har på eget initiativ upprättat ett ärende rörande klassificering av en bandvagn. Ärendet upprättades med anledning av att det fanns behov av att se över tidigare klassificeringar av bandvagnar i ljuset av EU:s gemensamma militära förteckning (EU:s militära lista) som trädde i kraft som svensk krigsmaterielförteckning 2012.

Under handläggningen av ärendet har ISP samrått med myndighetens teknisk-vetenskapliga råd.

### Tillämpliga bestämmelser

Vad som utgör krigsmateriel framgår av del A i bilagan till förordningen (1992:1303) om krigsmateriel, senast ändrad genom SFS 2020:484 med i övrigt senaste lydelse SFS 2019:314. Den för produkterna tillämpliga kategorin utgörs av ML6 a.

#### **ML6 Markfordon och komponenter enligt följande:**

- a) Markfordon och komponenter för sådana, särskilt utformade eller modifierade för militär användning.

Teknisk anmärkning: I ML6 a avses med markfordon även släpvagnar.

Not 1: ML6 a omfattar bland annat följande:

- a) Stridsvagnar och andra militära bestyckade fordon och militära fordon med lavetter eller utrustning för minläggning eller avfyrning av vapen enligt ML4.
- b) Pansarfordon.
- c) Amfibiefordon och fordon för vadning på djupt vatten.
- d) Bärgningsfordon och fordon för bogsering eller transport av ammunition eller vapensystem och tillhörande lastningsutrustning.

Not 2: Modifiering av ett markfordon för militär användning enligt ML6 a innebär en ändring av konstruktionen eller en elektrisk eller en mekanisk ändring som omfattar en eller flera komponenter som är särskilt utformade för militär användning. Dessa komponenter omfattar bland annat följande:

- a) Skydd för luftfyllda däck som utformats särskilt för att vara skottsäkra.
- b) Pansarskydd för viktiga delar, (t.ex. bränsletankar eller kupéutrymmen).
- c) Särskilda förstärkningar eller lavetter för vapen.
- d) Avskärmad belysning.

Not 4: ML6 omfattar inte fordon som uppfyller samtliga följande kriterier:

- a) De är tillverkade före 1946.
- b) De innehåller inga produkter som tas upp i Europeiska unionens gemensamma militära förteckning och som tillverkats efter 1945, med undantag för reproduktioner av originaldelar eller originaltillbehör till fordonet, och
- c) De inbegriper inte vapen enligt ML1, ML2 eller ML4, med undantag för sådana vapen som är obrukbara och inte kan avlossa projektiler.

I del D i bilagan till förordningen om krigsmateriel finns en förteckning över vilken krigsmateriel som utgör krigsmateriel för strid (KS) och övrig krigsmateriel (ÖK). Av förteckningen anges att ML6 a utgör KS med begränsning till ML6 Not 1 a och b, medan övrig materiel utgör ÖK.

## **Bandvagnen**

### **Utförande**

Bandvagnen är ett midjestyrt fordon med två hytter som driver med alla fyra banden. Den är avsedd för transport av personal och materiel. I sitt grundutförande, dvs. med vagnskrov utan tilläggsskydd, har bandvagnen ett ballistiskt skydd som understiger STANAG 4569. Vidare har bandvagnen i sitt grundutförande, dvs. enbart grundskrovet utan extra skydd monterat på skrovets underdel, ett skydd mot minor och splitter som understiger STANAG 4569. Bandvagnen är dock även i sitt grundutförande förberedd för installation av ytterligare skydd. Bandvagnen är även förberedd för installation av vapenstation, ringlavett eller kulspruteinstallation.

Bandvagnen har flytförmåga vilket innebär att den kan ta sig fram i vatten av egen drivkraft och utan att materiel som inte kan medföras av bandvagnen själv behöver tillföras. Även i simläge drivs bandvagnarna framåt i vattnet av sina larvband. Fordonets maxfart i vatten är ca 4 km per timme. Bandvagnen har inbyggd avskärmad belysning.

## Bedömning

### Allmänna utgångspunkter

Av ML6 a framgår att ”Markfordon och komponenter för sådana, särskilt utformade eller modifierade för militär användning” utgör krigsmateriel. Frågan som ska utredas är således om bandvagnen är särskilt utformad eller modifierad för militär användning.

En produkt som primärt har utvecklats och konstruerats utgående från en militär specifikation eller målsättning eller som har modifierats för att uppfylla en sådan är ofta att anse som ”särskilt utformad eller modifierad för militär användning” oavsett om den även har en civil användning. Det behöver emellertid göras en bedömning i varje enskilt fall utifrån de specifika krav som ställts. Vid denna bedömning bör de egenskaper som den färdiga produkten besitter vara vägledande. Det som ska beaktas vid en klassificeringsbedömning är således främst produktens militära funktionalitet.

Vid en genomgång av de krav som har ställts vid framtagandet av bandvagnen framgår att den har utvecklats och konstruerats utifrån militära specifikationer. Det har inte gått att finna några civila krav i den ursprungliga utvecklingen och konstruktionen. Intentionen vid utvecklingen talar för att bandvagnen är särskilt utformad för militär användning men detta är inte ensamt avgörande. För att bandvagnen ska anses särskilt utformad för militär användning krävs även att den besitter någon militär funktionalitet.

### Pansarfordon

I ML6 Not 1 anges att ”ML6 a omfattar bl.a. följande: [...] b) Pansarfordon.” Skyddsnivån på pansarfordonet är ospecificerad i noten. ISP har tidigare ansett att det krävs att fordonets skyddsnivå uppgår till STANAG 4569 nivå 2 för att det ska anses vara ett pansarfordon.

Skyddet i grundutförandet av bandvagnen når inte upp till STANAG 4569 nivå 2. I sitt grundutförande omfattas således inte bandvagnen av beskrivningen i ML6 Not 1 b.

Frågan är om bandvagnen, i sitt grundutförande, ändå besitter en militär funktionalitet som medför att den bör anses utformad eller modifierad för militär användning.

Även i sitt grundutförande är bandvagnen förberedd för installation av tilläggsskydd, minskydd och spall-liners. Att bandvagnen är förberedd för installation av sådana komponenter – som sett tillsammans i princip saknar civila användningsområden – medför att den bör anses vara särskilt utformad för militär användning. Även bandvagnen med skydd på en nivå som understiger STANAG 4569 nivå 2 bör således anses vara särskilt utformad för militär användning.

Bandvagnen tillverkas dock i ett stort antal utföranden. Om skydd – i någon form – monteras på bandvagnen och det medför att fordonets skyddsnivå når upp till

STANAG 4569 nivå 2 bör den anses vara ett pansarfordon som omfattas av beskrivningen i ML6 Not 1 b.

### **Amfibiefordon**

Vidare anges i ML6 Not 1 att ”ML6 a omfattar bl.a. följande: [...] c) Amfibiefordon och fordon för vadning på djupt vatten.” Frågan är om flytförmågan innebär att bandvagnen bör betraktas som ett amfibiefordon. Eftersom det finns ett grundkrav på att även dessa fordon ska vara särskilt utformade eller modifierade för militär användning bör det i avsaknad av andra omständigheter som konstituerar detta krävas att den amfibiska förmågan utgör en konkret militär funktionalitet för att fordonet ska klassificeras som krigsmateriel.

Bandvagnens flytförmåga medför en mycket god terrängframkomlighet och bandvagnen används främst vid taktiska transporter av trupper och materiel. Det finns dock omfattande civila behov av att transportera personer och materiel i otillgänglig terräng, inkluderande vattendrag. Denna funktion bör därför inte betraktas som militär. Flytförmågan innebär även att bandvagnen kan simma på djupt vatten. Bandvagnen rör sig dock långsamt när den simmar och fördelen med att bandvagnen kan simma är främst att ingen extra materiel behöver medföras för att kunna korsa ett vattendrag. Flytförmågan är också eftertraktad av säkerhetsskäl eftersom den innebär att vagnen inte sjunker innan hjälp kan erhållas. Denna förmåga bör inte heller betraktas som militär. Bandvagnen bör därmed inte anses vara optimerad att verka i gränslandet mellan vatten och land på det sätt som krävs för att den ska anses vara ett amfibiefordon som uppfyller en militär funktion. Bandvagnen bör således inte anses utgöra ett amfibiefordon som omfattas av beskrivningen i ML6 Not 1 c.

### **Övriga funktioner**

Uppräkningen i ML6 Not 1 är inte uttömmande. Även om ett fordon inte är uppräknat där kan det ändå omfattas av ML6 a. ML6 Not 2 a–d tar sikte på markfordon som inte är utformade för militär användning i sitt grundutförande utan som modifierats för militär användning.

En modifiering av ett markfordon för militär användning innebär en ändring av konstruktionen eller en elektrisk eller en mekanisk ändring som omfattar en eller flera komponenter som är särskilt utformade för militär användning. Dessa komponenter omfattar bland annat skydd för luftfyllda däck som utformats särskilt för att vara skottsäkra, pansarskydd för viktiga delar, särskilda förstärkningar eller lavetter för vapen och avskärmad belysning. Markfordon som har någon av de komponenter som räknas upp i ML6 Not 2 monterade i sitt grundutförande bör anses vara utformade för militär användning.

Bandvagnen har förberetts för att det ska vara möjligt att installera en vapenstation, ringlavett eller kulspruteinstallation. Särskilda förstärkningar eller lavetter för vapen räknas upp i ML6 Not 2 c. Att bandvagnen är förberedd för installation av sådana lavetter för vapen medför att den bör anses vara särskilt utformad för militär användning.

Vidare har bandvagnen inbyggd avskärmad belysning. Avskärmad belysning räknas upp i ML6 Not 2 d. Även detta medför att bandvagnen bör anses utformad för militär användning.

### **Sammantagen bedömning**

Sammantaget bör ovan nämnda funktioner innebära att bandvagnen ska anses vara utformad för militär användning. Bandvagnen utgör följaktligen krigsmateriel enligt ML6 a.

Nästa fråga för klassificeringen av bandvagnen är om den utgör KS eller ÖK enligt del D i bilagan till förordningen om krigsmaterial.

Bandvagnen med en skyddsnivå som når upp till STANAG 4569 nivå 2 utgör ett pansarfordon enligt definitionen i ML6 Not 1 b. Den utgör därmed KS enligt del D i bilagan till förordningen om krigsmaterial. Bandvagnen med en skyddsnivå som når upp till STANAG 4569 nivå 2 bör därför klassificeras som krigsmateriel enligt ML6 a (KS).

Bandvagnen med en skyddsnivå som understiger STANAG 4569 nivå 2 bör klassificeras som krigsmateriel enligt ML6 a (ÖK).

### **Övrigt**

Prövningen av om en bandvagn utgör krigsmateriel bör först ske mot ML6 a. Om en viss bandvagn inte omfattas av ML6 a bör den därefter prövas mot ML6 b 1 innan det kan konstateras att den inte utgör krigsmateriel. ML6 b 1 beaktar inte om fordonet har utformats eller modifierats för militär användning. Det är enbart andra markfordon som uppfyller samtliga egenskaper som räknas upp i ML6 b 1 som utgör krigsmateriel.

### **Klassificering av bandaggregat och reservdelar**

Av etablerade principer avseende klassificering följer att ett bandaggregat till en bandvagn med samma eller likartad funktion som ett bandaggregat till ett civilt terrängfordon som utgångspunkt inte bör klassificeras som krigsmateriel eftersom det inte kan anses vara särskilt utformat eller modifierat för militär användning.

Eftersom bandvagnen utgör krigsmateriel är dock bandaggregat och andra komponenter till bandvagnen som är särskilt utformade eller modifierade för militär användning klassificerade som krigsmateriel enligt ML6 a (ÖK). Detta träffar t.ex. bandaggregat som är förstärkta med pansarskydd eftersom de besitter en militär funktionalitet. Det är således det aktuella bandaggregatets eller reservdelens militära funktion som är avgörande för klassificeringen.

Av detta följer att terrängfordon som är byggda på ett bandaggregat som inte utgör krigsmateriel och som har en civil hytt inte utgör krigsmateriel.

## Avklassificering

I ML6 a anges att markfordon utgör krigsmateriel om dessa har utformats eller modifierats särskilt för militär användning. Frågan är om det är möjligt att avklassificera ett fordon som utgör krigsmateriel.

Som utgångspunkt är det möjligt att avklassificera krigsmateriel som är modifierad för militär användning såvida modifieringarna går att återställa. Om modifieringarna tas bort kan materielen inte längre anses modifierad för militär användning. Resonemanget gäller således enbart under förutsättning att det uteslutande är modifieringarna som har gett materielen sin militära funktion.

Gällande krigsmateriel som är särskilt utformad för militär användning eller för viss materiel är utgångspunkten att den inte går att avklassificera. En produkt som primärt har utvecklats och konstruerats utgående från en militär specifikation eller målsättning får som utgångspunkt anses "särskilt utformad för militär användning" oavsett om den även har en civil användning. Det behöver emellertid göras en bedömning i varje enskilt fall utifrån de specifika krav som ställts. Vid denna bedömning bör de egenskaper som den färdiga produkten besitter vara vägledande. ISP har tidigare bedömt att det är för långtgående att låta intentionen vid utvecklingen av produkten vara ensamt avgörande vid bedömningen av produktens klassificering. Ett sådant resonemang skulle innebära att produkter som ursprungligen utformades för militär användning aldrig kan upphöra att utgöra krigsmateriel. Vägledande för möjligheten att avklassificera en produkt bör i stället vara möjligheten att ta bort produktens militära funktionalitet på ett sådant bestående och oåterställbart sätt att produkten inte längre kan anses vara utformad för militär användning. Detta inkluderar även att säkerställa att materielen inte längre är förberedd för att förses med viss militär funktionalitet.

Frågan om möjligheten att avklassificera bandvagnar har varit föremål för ISP:s prövning vid ett flertal tillfällen. I tidigare ärenden har det funnits riktlinjer som gjort det möjligt att avklassificera bandvagnar under vissa förutsättningar. Riktlinjerna har främst fokuserat på avlägsnandet av vapenfästen, avskärmad belysning och amfibisk förmåga samt att bandvagnarna ska levereras i annan än militär färgsättning. ISP har dock lämnat utrymme för att en bandvagn, i viss fall, kan anses avklassificerad trots att den amfibiska förmågan kvarstår.

ISP:s tidigare riktlinjer bör förtydligas på följande sätt. Samtliga egenskaper som räknas upp i ML6 Not 2 måste avlägsnas. Detta inkluderar även att ta bort förberedelser som har gjorts för att förse markfordonet med sådana egenskaper. Om samtliga sådana egenskaper har avlägsnats är den utestående frågan om markfordonet trots detta ska anses utformat för militär användning. Markfordon som typiskt sett anses utformade för militär användning exemplifieras i ML6 Not 1. Om samtliga egenskaper som medför att markfordonet får en militär funktion tas bort finns det utrymme för att anse att markfordonet inte längre ska anses utgöra krigsmateriel. Detta inkluderar även att ta bort förberedelser som har gjorts för att förse markfordonet med sådana egenskaper.

**Besked**

ISP bedömer att bandvagnen med en skyddsnivå som når upp till STANAG 4569 nivå 2 utgör krigsmateriel enligt ML6 a (KS).

ISP bedömer att bandvagnen med en skyddsnivå som understiger STANAG 4569 nivå 2 utgör krigsmateriel enligt ML6 a (ÖK).

Carl Johan Wieslander  
Generaldirektör